

BÖCKER SOM VIDGAR VYERNA

Carlhåkan Larsén har läst två böcker som tar ett allmänt grepp om musikämnet, men som sinsemellan är mycket olika.

Recension

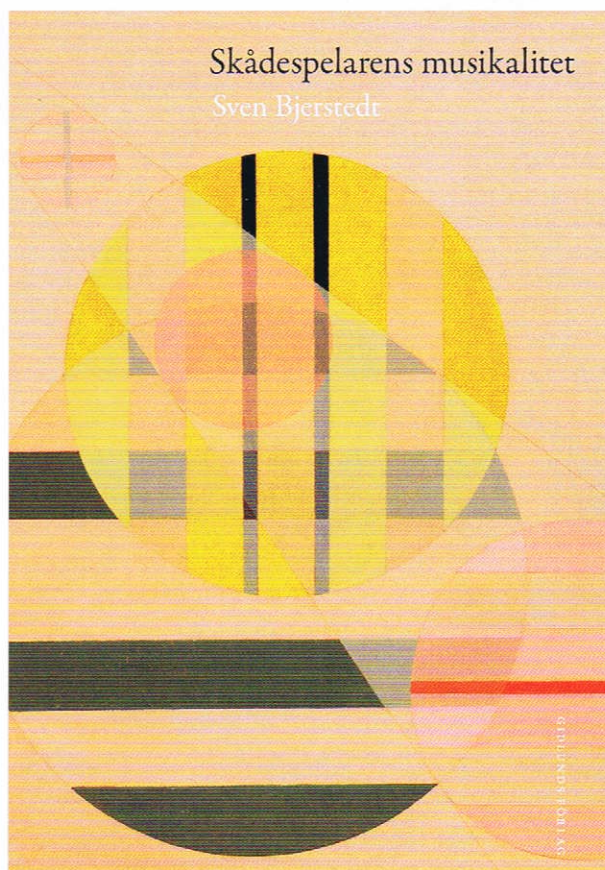
Sven Bjerstedt. *Skådespelarens musikalitet*
Gidlunds

SVEN BJERSTEDT ÄR lektor vid Teaterhögskolan i Malmö och undervisar skådespelarstudenter i musik. Som musiker har han gärna sysslat med jazz. Det betyder att han vet mycket om improvisation – titeln på hans doktorsavhandling från 2014 lyder *Storytelling in Jazz Improvisation*.

Hans nya bok heter *Skådespelarens musikalitet*. Av de bägge orden är det första viktigast. Författaren har gjort djupintervjuer med tretton skådespelare/regissörer. Ur det materialet fiskar han upp väsentliga formuleringar om teaterns konst – om texter och föreställningar, om aktörers förutsättningar, yrkeskunskap och inställning till konstarten. Han jämför deras svar, ställer dem mot och låter dem komplettera varandra.

I DET HÄR SAMMANHANGET, en musiktidskrift, intresserar begreppet *musikalitet* mest. Definitionen har aldrig blivit otvetydig. Att själva ordet och de många anknytande termerna används inom en helt annan konstart är väl inget att förundra sig över. Även inom teatern talar man helt naturligt om rytm, tempo, samklang, betoning, dynamik, crescendo och diminuendo, etc. Det är ju inte någon tillfällighet att begreppet *kör* går tillbaka på den grekiska antikens teater, där text och ton var sammanflätade. Det ligger nära till hands att se musiktermerna som rena metaforer när de används på teaterområdet. Musikorden nyttjas som bilder som beskriver likartade förlopp; musiken och teatern har viktiga egenskaper gemensamma eller åtminstone jämförbara.

MEN FINNS DET EN SÄRSKILD musikalitet, specifik för teater? Alla utfrågade har svar att bidra med. Saken är klar: musikalitet är en essens i teater. Där ligger fokus för Bjerstedts sökande. I intervjuerna får han sin tes bekräftad. Intervjuoffren är överens:

»Bjerstedt nedtecknar alla klarlägganden och vidgar forskningsfältet. Det ger läsningen spänning och gör hans text stimulerande.«

utan musikalitet – ingen (god) teaterkonst. Man talar om pjäs-texten som partitur, om tonträff, om rytm, volym, tajming, till och med om rumslig musikalitet. Där finns själva essensen. Bjerstedt nedtecknar alla klarlägganden och vidgar forskningsfältet. Det ger läsningen spänning och gör hans text stimulerande.

»DET MUSIKALISKA ÄR så grundläggande» fastslår Henric Holmberg. Kan man tänka sig skådespel utan musikalitet? Lena Endre ställer en motfråga: »Vem skulle över huvud taget föreslå en sådan sak?»

Ordet är noten.

CARLHÅKAN LARSÉN